

Plastičnim kirurzima dolazi sve više pacijenata koji ostaju bez prstiju, ali i bez cijele šake

Apel liječnika iz "Dubrave": Pazite kako berete kukuruz

Ivan Znika iz Donje Stubice, Ivan Pongračić iz Nove Kapele kod Bjelovara i Stjepan Fanjek iz Bukovca kod Zeline najnoviji su bolnički slučajevi - postali su invalidi radeći na samohodnom beraču kukuruza

DIANA GLAVINA

Ivan Znika iz Donje Stubice, Ivan Pongračić iz Nove Kapele kod Bjelovara i Stjepan Fanjek iz Bukovca kod Zeline jedan za drugim stizali su prošli ponedjeljak vozilima Hitne pomoći u Kliničku bolnicu "Dubrava" u Zagreb. Sva trojica s teškim ozljedama desne ruke. I generacijski su vrlo blizu, prije tri, četiri godine premašili su pedesetu. Danas dijele bolesničku sobu na Klinici za plastičnokonstruktivnu kirurgiju bolnice "Dubrava". A možda će i nakon bolničkog liječenja ostati prijatelji jer ih povezuje slična nesreća, ili sudbina. Radeći svaki na svojem poljoprivrednom imanju, sva trojica izgubila su dio ruke. Iako proživljavaju možda najgore dane u životu, odlučili su javno ispričati kako su stradali ne bi li upozorili druge...

– Brao sam kukuruz samohodnim beračem. Nekoliko je stabljika ušlo i začepilo "rakete", mehanizam koji se vrti u stroju. Stroj sam zaustavio, ali ne i "rakete". Ugurao sam ruku i vadio stabljike. Dvije sam iščupao, ostala je još samo jedna... Sekunda nepažnje i sve je bilo gotovo. Mehanizam mi je povukao izdrobio

ruku – rekao nam je 53-godišnji Ivan Znika. Stroj mu je uništio cijelu podlakticu. – I prije sam toliko puta gurnuo ruku u stroj, posegnuo za stabljikama... Vrijeme vratiti ne mogu – kaže Znika, svjestan da se mnogim poslovima više neće moći baviti.

I Ivan Pongračić je toga ponedjeljka brao kukuruz. Zaustavio je stroj i počeo čistiti valjak koji se i dalje vrtio.

– Valjci su mi ulovili ruku, ali i ruku posred podlaktice. Kost je puknula, mišići i koža posve su oderani. Dotrčao je zet, ugasio valjke, ali ruku nisam uspio izvući pa me tako priklješteno vozio još kilometar na kombajnu do doma. Valjke smo morali odšarafiti da bih izvukao ruku. Imao sam sreće, nije smrvena. Operacija je trajala sedam-osam sati. Doktor su uspjeli spojiti tetive, transplantirali su mi kožu s noge... Nadam se da će mi prsti ostati u funkciji – ispričao nam je Pongračić.

Stjepan Fanjek nije bio te sreće. Jedna travčica koju je hito izvući iz berača kukuruza koštala ga je svih pet prstiju desne šake.

– Kako? Ne znam, jednostavno se dogodilo. A toli-

ko sam puta učinio isto – kaže nam Stjepan. Ostavili smo ih u zajedničkoj brizi što će i kako dalje, ali nisu zaboravili reći sve najbolje o medicinskom osoblju koje se skrbi za njih.

Prof. dr. Zdenko Stanec, predstojnik Klinike za plastičnokonstruktivnu i estetsku kirurgiju KB-a "Dubrava", sa svojom se ekipom liječnika svake godine u vrijeme berbe kukuruza bori s epidemijom teških i kompliciranih ozljeda šake. U listopadu i studenome čak 90 posto operacija na

SLUČAJEVI IZ SVIJETA

Transplantacija ruke nije kirurški, već psihički problem

– U svijetu je bilo nekoliko slučajeva transplantacije ruke, što u tehničkom i kirurškom smislu nije problem učiniti. Danas je stav stvoren da je kandidat za ovakav zahvat osoba koja nema obje ruke, odnosno obje podlaktice. Naravno, i za transplantaciju ruke, kao i za unutarnje organe, moraju postojati donori pa se kao i kod presađivanja drugih organa traži podudarnost tkiva. S obzirom na to da koža ima vrlo snažna antigena svojstva, veća od bilo kojeg drugog organa, kod presađivanja ruke imunosupresivna terapija lijekovima mora biti vrlo intenzivna. Medicina je i taj problem riješila, no nakon nekoliko slučajeva transplantacije ruke pokazalo se da postoji velik problem na psihološkoj razini primatelja. Naime, nakon presađivanja srca ili jetara pacijent živi i organ ne vidi. Ali, osoba koja ima transplantiranu ruku svaki dan vidi na sebi tuđi dio tijela. Tako su prije nekoliko godina pacijentu u Francuskoj prvi put u svijetu transplantirane obje podlaktice, no tuđe ruke nije mogao prihvatiti kao vlastite pa je ova medicinska priča završila amputacijom presađenih podlaktica – kaže prof. Stanec.

Poljoprivrednici kojima su strojevi zdrobili prste i šake: Ivan Pongračić, Stjepan Fanjek i Ivan Znika

Klinički odnosi se na kirurgiju šake.

– Samo nam je prošli vikend stiglo šest pacijenata, troje ih je već bilo u bolnici, tako da smo imali dvije sobe pune mladih ljudi. Muškaraca u punoj radnoj snazi koji su sada invalidi. Najčešće ostanu bez prstiju, ali i bez cijele šake. Svi su stradali na gotovo isti način u berbi kukuruza – čisteći stroj. Budući da su im u ne-

sreći otkinuti ili zdrobljeni ekstremiteti, rekonstrukcijska kirurgija i mikrokirurški zahvat nisu moguć – govori prof. Stanec. Opisuje nam pacijenta kojemu su ostala samo tri prsta na objema šakama jer je s obje ruke ušao u valjak i pokušavao izvući zapetljani klip kukuruza. Prisjeća se i osmogodišnjaka prije nekoliko godina – dijete je željelo pomoći ocu pa je

Imali smo dvije sobe pune mladih ljudi. Muškaraca u punoj radnoj snazi koji su sada invalidi, a stradali su na isti način

Prof. dr. Zdenko Stanec

gurnulo obje ruke među stoj. Izgubio je obje šake. Život bez šake, bez prstiju na dominantnoj ruci, a to je u većine desna ruka, nije lak. Teško se preorijentirati na drugi posao, početi se koristiti lijevom rukom, pa je i radna sposobnost manja.

– Mogućnost liječenja ovisi o tomu na kojoj je razini došlo do amputacijske ozljede. Statična ortoza, dakle

umjetna šaka, popunit će prazninu, ali nema funkciju. Drugi je način da se proteza veže elektronskim žicama i čipom na preostalu miškulaturu pa takva mehanička šaka ima i funkciju hvata. Treća je mogućnost rekonstrukcijska operacija kako bi se dobila funkcija hvata i to pomoću dviju krajnjih kosti na ruci kojima se može dobiti hvat pin-cete pa pacijent može drža-

ti olovku, upravljati... Ima, dakle, mogućnosti funkcionalnih operacija, ali ne i estetskog učinka – kaže nam prof. Stanec. I zato upozorava poljoprivrednike da se pridržavaju pravila o rukovanju strojevima, valja ugastiti stroj prije čišćenja i ne dopustiti djeci da budu u blizini jer unatoč iskustvu i osjećaju sigurnosti, žurba i nepažnja mogu uzrokovati tragediju.